

Μητροπολίτης Γερμανός Καραβαγγέλης, κλάδος ελαίας στο λιοντάρι του Πόντου και της Μακεδονίας

[/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Γράφει ο **Πάνος Ν. Αβραμόπουλος**

Στην μακραίωνη και κοπιώδη πορεία του ελληνισμού στην αχανή λεωφόρο του χρόνου, η εξωτερική επιβουλή υπήρξε κεντρικό στοιχείο της ιστορικής παρουσίας του. Μπόρεσε όμως πάντα ο ελληνισμός να υπερκεράσει όλα τα εμπόδια και να ανακτήσει την ελευθερία του όσες φορές παρέστη ανάγκη, αρδεύοντας δυνάμεις από τις ακένωτες πηγές των ηθικών του εφοδίων, αλλά και από την τιμαλφή πολιτιστική μας μήτρα της Ορθοδοξίας. Παράλληλα όμως με την διαρκή ηθική και πνευματική στήριξη του γένους στους δαιδάλους της ιστορίας, η Ορθοδοξία προικοδότησε τον ελληνισμό με ακατάβλητους ρασοφόρους μαχητές της, που με τους πολυδύναμους και πολύτροπους αγώνες τους, κραταίωσαν την ελληνική ελευθερία. Από την εθνεγερσία του '21 όπου η Ορθοδοξία έθρεψε πνευματικά τις ρίζες του σκλαβωμένου γένους, μέσα στο έρεβος της οθωμανικής δουλείας, την έξοχη ηθικά συμβολή της στο έπος του Μακεδονικού αγώνα, μέχρι και την

εποποιία της εθνικής αντίστασης, την έναρξη της οποίας στην Πελοπόννησο κήρυξε ο απaráμιλλος Μητροπολίτης Ηλείας Αντώνιος, η εκκλησία μας σφράγισε τους διαρκείς αγώνες για την ελληνική ελευθερία. Κεντρικό ρόλο σ' αυτή την πολυδύναμη συμβολή και προσφορά της εκκλησίας μας στους εθνοαπελευθερωτικούς αγώνες, έχει ο ακατάβλητος ρασοφόρος Μητροπολίτης Καστορίας Γερμανός Καραβαγγέλης. Ένας γιγάντιος Έλληνας που με τα εμπνευσμένα και ιδεοφόρα βήματά του στιγμάτισε ανεξίτηλα την ιστορική εκπόρευση του ελληνισμού, από όλες τις επάλξεις τις οποίες υπηρέτησε την ελληνική πατρίδα. Για να γνωρίσει πάραυτα την αχαριστία, την ηθική αμνησία του πολυεπίπεδου έργου του και την βάνουση ιστορική περιθωριοποίηση. Τόσο από την ελληνική πολιτεία, όσο και από αυτή την ελλαδική εκκλησία, την οποία επίσης με θερμουργό πάθος και αυταπάρνηση υπηρέτησε.

Ο Γερμανός Καραβαγγέλης πέρα από την τεράστια συμβολή του στους εθνοαπελευθερωτικούς αγώνες του ελληνισμού του Πόντου και της Μακεδονίας, υπήρξε συνάμα μια ακαταδάμαστη ευφυΐα, ένας γίγαντας του πνεύματος, αναγορευόμενος με τις λαμπρές θεολογικές του σπουδές και Δ/ρας της Φιλοσοφίας στη Λειψία, με αποτέλεσμα πολλές φορές να προσκρούσει στους μικρόψυχους και αρτηριοσκληρωτικούς μηχανισμούς της ελλαδικής πολιτείας και της εκκλησίας και να αποσπάσει έτσι την μήνιν και το ανελέητο κυνηγητό τους. Δυο φορές του στέρησαν τον πατριαρχικό θρόνο, μια φορά την έδρα της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, ενώ τον κυνήγησαν ανηλεώς με εκδικητικές παράλογες και ανεδαφικές μεταθέσεις, κορύφωση των οποίων ήταν η μετάθεσή του στην Επισκοπή Κεντρώς Ευρώπης - σήμερα Αυστρίας - για να κλείσει ο κύκλος αυτής της ηθικής ασχημίας και ιστορικής απρέπειας, με την άρνηση !!! της ελληνικής πολιτείας να πληρώσει τα έξοδα της κηδείας του, ενώ η διαμετακομιδή των λειψάνων του, θα γίνει εφικτή το 1959, μόλις 24 χρόνια μετά από τον άδοξο θάνατό του. Ας είναι λοιπόν το σημερινό τούτο κείμενό μας, ευλαβικό μνημόσυνο στην άχραντη ηθικά μορφή του ακατάβλητου ρασοφόρου πατριώτη και ας αποτελέσει συνάμα ένα ταπεινό συγνώμη, στις απαράδεκτες παραλείψεις της πολιτείας απέναντί του.

Ο Γερμανός Καραβαγγέλης είδε το φως της ζωής στις 16 Ιουνίου του 1866 στη Στύψη της Λέσβου, σε μια φτωχή και πολυμελή οικογένεια. Προικοδοτημένος με σπουδαία πνευματικά τάλαντα αποφοίτησε με άριστα απο την Θεολογική Σχολή της Χάλκης το 1888. Και αμέσως μόλις έλαβε το πτυχίο του χειροτονήθηκε διάκονος από τον οικουμενικό Πατριάρχη Διονύσιο τον Ε΄, που του προσέδωσε και το όνομα Γερμανός, προς τιμήν του Ιδρυτή της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης Πατριάρχη Γερμανού του Α΄ (1842-1853). Το φυσικό όνομά του ήταν Στυλιανός. Η πνευματική υπεροχή του νεαρού Γερμανού ήταν έκδηλη και βεβαίως δεν μπορούσε να περάσει απαρατήρητη από τον μεγαλοπαράγοντα και ομογενή επιχειρηματία Πάυλο Σκυλίτση Στεφάνοβιτς (αποτελούσε θείο της Έλενας Βενιζέλου, συζύγου του εθνάρχη Ελευθερίου Βενιζέλου) όταν επεσκέφθη τη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Ο τότε Σχολάρχης της Χάλκης αρχιμανδρίτης Γερμανός Γρηγοράς, είχε ζητήσει την οικονομική του στήριξη για την κάλυψη των μεταπτυχιακών σπουδών του νεαρού Καραβαγγέλη στην Ευρώπη. Και ο ομογενής με γενναιοδωρία, ανέλαβε

τα έξοδα του φερέλπιδος ρασοφόρου. Με την συγκατάθεση και του Πατριάρχη που συνιστούσε τον πνευματικό μέντορά του, ο Γερμανός αναχώρησε για την Λειψία της Γερμανίας, όπου και παρακολούθησε για τρία χρόνια μαθήματα φιλοσοφίας. Παράλληλα για ένα εξάμηνο παρακολούθησε μαθήματα εκκλησιαστικής ιστορίας, από Καθολικούς, Προτεστάντες και Παλαιοκαθολικούς καθηγητές στη Βόννη. Το 1891 ο Γερμανός αποπεράτωσε την Διδακτορική του διατριβή, έχοντας ως θεματικό αντικείμενο **«Την περί Θεού διδασκαλία του Θεόφιλου Αντιοχείας»**. Και την ίδια χρονιά μετακαλείται από τον Πατριάρχη Διονύσιο τον Ε΄ στην Κωνσταντινούπολη, προκειμένου να αναλάβει καθήκοντα καθηγητή εκκλησιαστικής ιστορίας, καθώς και άλλων μαθημάτων στην χηρεύουσα θέση του επίσης Λέσβιου Αρχιαδιακόνου Φωτίου Αλεξανδρίδη, που εν τω μεταξύ έχει αναλάβει καθήκοντα Σχολάρχη στην Θεολογική Σχολή Τιμίου Σταυρού στα Ιεροσώλυμα. Για πέντε χρόνια ο Γερμανός θα μείνει στην Σχολή διδάσκοντας μέχρι το 1896, Ομιλητική Εκκλησιαστική Ιστορία και Εβραϊκή Αρχαιολογία. Και στις 6 Μαρτίου του 1894, ο Καραβαγγέλης λαμβάνει τον τίτλο του πρεσβύτερου από τον Πατριάρχη Νεόφυτο τον Η΄(1891-1894).

Ὁ Γερμανὸς Καραβαγγέλης ὡς φοιτητὴς εἰς τὴν Δειψίαν.

Τον Οκτώβριο του 1894 κάνει την επίσκεψή του στο Περιβόλι της Παναγίας -Άγιο Όρος- και επιχειρεί μια πρώτη προσέγγιση με την μοναστική ζωή. Όμως η ζωή και ο στατικός χαρακτήρας ίσως του Αγίου Όρους, δεν ήταν συμβατοί με τον δυναμικό και ανυπόταχτο χαρακτήρα του, που αποζητούσε εναγωνίως τα δύσκολα πεδία κοινωνικής δράσης. Δυο χρόνια αργότερα στις 20 Φεβρουαρίου του 1896 αποπερατώνεται η θητεία του Γερμανού ως καθηγητή της Χάλκης, δοθέντος ότι εκλέγεται Επίσκοπος Χαριουπόλεως, αρχιερατικός προϊστάμενος Σταυροδρομίου, της αριστοκρατικής συνοικίας «Πέραν» της Κωνσταντινουπόλεως πλησιάζοντας στην ηλικία των 30 χρονών. Θα περάσουν τέσσερα χρόνια και στις 21 Οκτωβρίου του 1900, ο Γερμανός ανέρχεται στο πολυπόθητο αξίωμα της Ιεραρχίας του Μητροπολίτη. Εκλέγεται Μητροπολίτης στην εθνικά ευαίσθητη περιοχή της Καστοριάς, που ήδη έχει αρχίσει να αποτελεί κεντρικό στόχο του Βουλγαρικού

κομιτάτου. Προκειμένου να εκβουλαρίσει τους ελληνικούς πληθυσμούς και να τους προσαρτήσει στην Βουλγαρική Εξαρχία. Από τη θέση του Μητροπολίτη Καστοριάς, ο Καραβαγγέλης θα αποδυθεί σε έναν πολυδύναμο αγώνα, για να προστατεύσει τους ελληνικούς πληθυσμούς, από την ηθική τρομοκρατία, τις ληστρικές επιδρομές, τους απαγχονισμούς, τους φόνους, τους βιασμούς, τις φωτιές και τα ανελέητα χτυπήματα των αδίστακτων κομιτατζήδων. Χαλυβώνει ηθικά και τονώνει την παρουσία του καθημαγμένου και εγκαταλελειμμένου ελληνικού στοιχείου, αποκρούοντας σθεναρά τις επιθέσεις των Βούλγαρων Εξαρχικών και συγκροτεί συνάμα με τις αριστοτεχνικές διοικητικές του ικανότητες, αντάρτικα σώματα, που θα αποτελέσουν ανάχωμα στα δολερά σχέδια εκβουλγαρισμού των ελληνικών πληθυσμών της Μακεδονίας.

Στην κυριολεξία με την κατακλυσμιαία παρουσία του, τον ανένδοτο πατριωτισμό του, το φλογερό πάθος του για την απελευθέρωση της Μακεδονίας μας, την ηθική ευτολμία του, αλλά και αυτό το φυσικό του παράστημα, που τον προσομειώνει με

Ακρίτα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, θα αναγορευτεί στην ψυχή του Μακεδονικού απελευθερωτικού αγώνα. Συνεργαζόμενος ακόμα και παράσχοντας πολυσχιδή στήριξη στον απaráμιλλο μακεδονομάχο Παύλο Μελά, στον οργανωτικό του του αγώνα, τον Πρόξενό μας στην Θεσσαλονίκη Λάμπρο Κορομηλά – τον «Δεσπότη» όπως συνωμοτικά για λόγους ασφαλείας τον αποκαλούσαν – και σε όλους τους ντόπιους αρχηγούς, που στρατεύονται στην απελευθέρωση της Μακεδονίας μας. Ήδη από την οδυνηρή έκβαση του ελληνοτουρκικού πολέμου το 1897, οι Βούλγαροι εστιάζουν στρατηγικά στην Μακεδονία. Και από το 1900 οι επεκτατικές τους βλέψεις, εκδηλώνονται ωμά, συγκροτώντας τα αντάρτικα σώματα των αδόστακτων κομιτατζήδων. Η πελώρια πατριωτική παρουσία του Καραβαγγέλη στην Καστοριά, παράλληλα με το πολυεπίπεδο κοινωνικό του έργο στην ευρύτερη περιοχή της, θα ξεπεράσει τις προσδοκίες όσων είχαν επενδύσει ηθικά στην τοποθέτησή του στην Μακεδονία και θα αποτελέσει την πρώτη κύρια αντίσταση στα σχέδια των Βούλγαρων. Αντίπερα κιόλας στην επίσημη γραμμή της κυβέρνησης των Αθηνών, που για να μην θραυστούν λεπταίσθητες διπλωματικές ισορροπίες, αποφεύγει ανοικτά να οργανώσει αντάρτικο.

Σ' αυτή την σισύφεια εθνική του προσπάθεια, ο Μητροπολίτης Γερμανός ενισχύει οικονομικά τους κοινωνικά αδυνάτους και τα ορφανά, μεριμνά για την μόρφωση και την παιδεία των απροστάτευτων παιδιών της Καστοριάς, εμψυχώνει τους τοπικούς οπλαρχηγούς, αλλά και τους κληρικούς της Μητρόπολης σε αντίσταση, επαναπροσαρτά στις ελληνικές αντάρτικες δυνάμεις οπλαρχηγούς που είχαν αποσκιρτήσει στην Βουλγαρική Εξαρχία, συγκροτεί στρατηγικά την άμυνα, φροντίζει για την τροφοδοσία με πολεμοφόδια, δημοσιογραφεί για να αναδείξει την ωμότητα των Βουλγάρων, υποβάλλει υπομνήματα προς τα Πατριαρχεία, ενημερωτικά της κατάστασης που επικρατεί και θωρακίζει με κουράγιο και ελπίδα τους κατοίκους της Καστοριάς, ότι η απελευθέρωση της Μακεδονίας μας, μπορεί να γίνει πραγματικότητα. Ακόμα στο ίδιο πλαίσιο ο Καραβαγγέλης με το ψευδώνυμο Κώστας Γεωργίου (=Καραβαγγέλης Γερμανός), εγκαινιάζει αλληλογραφία με τον Παύλο Μελά και άλλες σημαίνουσες προσωπικότητες του εθνοαπελευθερωτικού αγώνα. Ιδίως με τον οργανωτικό του νου τον πρόξενό μας στην Θεσσαλονίκη Λάμπρο Κορομηλά – τον «Δεσπότη», όπως τον αποκαλούσαν τηρώντας του συνωμοτικούς κανόνες ασφαλείας – που στην κυριολεξία με αριστοτεχνικό τρόπο διευθύνει την προσπάθεια, αλλά και τον εμπνευσμένο διανοούμενο και φλογερό πατριώτη, γαμπρό του Παύλου Μελά, Ίωνα Δραγούμη, που θέτει πάνω από την διπλωματική του καριέρα και κάθε άλλη φιλοδοξία, την απελευθέρωση των αλύτρωτων ελληνικών πατρίδων. Ο Ίωνας – «ΙΔΑΣ», όπως ήταν το λογοτεχνικό του ψευδώνυμο, δολοφονήθηκε άδικα και άκαιρα την επαύριο της

απόπειρας δολοφονίας του μεγάλου αδιαμφισβήτητα Ελευθερίου Βενιζέλου στην Λυών, από βενιζελικούς αξιωματικούς ως αντίποινα, δοθέντος ότι ήταν ο θεωρητικός του αντιβενιζελισμού στην Ελλάδα. Τι σχέση όμως μπορούσε να έχει το ένα γεγονός με το άλλο; Πλήρωσε έτσι με το αθώο του το αίμα, ο ευαίσθητος αυτός διανοούμενος και εραστής της εθνικής ιδέας, την χυδαία έξαψη τότε στην Ελλάδα, των πολιτικών μας παθών. Ο φλογερός ρασοφόρος με την πολιτική του οξυδέρκεια και την διορατικότητά του, είχε σωστά αποτιμήσει τον κίνδυνο της ιμπεριαλιστικής πολιτικής της Βουλγαρίας. ***Η οθωμανική αυτοκρατορία ψυχορραγούσε και διεφάνετο η πολιτική της αποσύνθεσης, κάτι που σύντομα θα σήμαινε την απαλλαγή από τον τουρκικό ζυγό. Με τον ύπουλο όμως και αδιόρατο κίνδυνο εκβουλαρισμού των πληθυσμών μας τι γίνονταν;*** Πολλώ μάλλον που η επίσημη ελληνική πολιτεία, ακόμα δεν φαίνονταν διατεθειμένη να οργανώσει άμυνα. Οι θηριωδίες των Βουλγάρων στην Καστοριά έδιναν και έπαιρναν, με τους σκοτωμούς, τις βαιοπραγίες και τις ληστείες των ελλήνων να είναι στην ημερήσια διάταξη. Πάραυτα ο ασυμβίβαστος ρασοφόρος με τόλμη και ασύγγνωστη γενναιότητα και έχοντας στην κυριολεξία κάτω από τα ράσα τα πιστόλια του – το ιστορικό μάνλιχέρ του – πραγματοποιεί απτόητος κανονικά τις λειτουργίες του στις 5 εκκλησίες και εμψυχώνει τους τρομοκρατημένους χριστιανούς. Κατορθώνοντας με το εμπνευστικό παράδειγμά του να συγκροτήσει αντάρτικα σώματα και να χαλυβδώσει το ηθικό των ελλήνων.

Μάλιστα το πείσμα, το ένθερμο πάθος και η αφοσίωση στον αγώνα, θα συγκινήσουν και την κοινή γνώμη της Αθήνας, που αρχίζει να πιστεύει πλέον ότι η

σπίθα που έχει ανάψει ο Καραβαγγέλης, μπορεί να μεταμορφωθεί σε έναν ουσιαστικό απελευθερωτικό αγώνα. Ακόμα ξεχωριστή εντύπωση προξενεί η ακαταγώνιστη ρητορική δεινότητα του Καραβαγγέλη, με την οποία κατορθώνει να μεταστρέψει τους προσηρτημένους ελληνικούς πληθυσμούς στην Βουλγάρικη εξαρχία και να τους επαναφέρει στους πατριαρχικούς χριστιανικούς κόλπους. Χαρακτηριστικό είναι εδώ το χωρίο της Αντιγόνης Μπέλου-Θρεψιάδη απο το βιβλίο της «Μορφές μακεδονομάχων και τα ποντιακά του Γερμανού Καραβαγγέλη» (1992) Τροχαλία) **«Ένα απ' τα μεγαλύτερα όπλα του, αν όχι το μεγαλύτερο, ήταν η ρητορική του δεινότητα, η πειθώ που είχε ... κατόρθωνε, επιτυγχάνοντας μια ή δύο συναντήσεις με Βουλγάρους κομιτατζήδες, να τους μεταστρέφει και να τους μεταβάλλει σε πιστά και αφοσιωμένα όργανα του ελληνικού κομιτάτου».** Αλλά με απaráμιλλο τρόπο και παραστατική ενάργεια η συγγραφέας Μπέλου-Θρεψιάδη αποτυπώνει και τα σπουδαία φυσικά χαρίσματα του Καραβαγγέλη, με τα οποία τον είχε προικίσει η φύση. Γράφει η Θρεψιάδη : **«Περνούσε καλπάζοντας με το άλογό του μεσ' από τα Βουλγαρικά χωριά, τη στιγμή που κανένας απ' αυτούς δεν περίμενε να τον δει εκεί πέρα κι ίσως του είχαν στημένη ενέδρα και τον περίμεναν κοντά στα ελληνικά χωριά. Πως μια φορά που τον αναγνώρισαν, τον κυνήγησαν και τον πρόφτασαν. Και τότε αυτός αφιππεύοντας οχυρώθηκε πίσω από ένα Βράχο και πυροβολώντας μαζί με τον Εμίν, τον πιστό Τουρκαλβανό καβάση του, τους ανάγκασε να υποχωρήσουν και να φύγουν. Γιατί φαίνεται πως εκτός απ' όλα τ' άλλα ήταν και δεινός σκοπευτής. Πάνω στ' άλογο ... είχε όλη τη μεγαλοπρέπεια και την άγρια ομορφιά των Ακριτών του Βυζαντίου. Ακρίτας κι αυτός στα μακρινά κι εγκαταλειμμένα εκείνα σύνορα του Ελληνισμού, προσπαθούσε ν' αναχαιτίσει το θεριεμένο κύμα της Βουλγαρικής απληστίας, έχοντας για μόνο όπλο του την αλύγιστη ψυχή και φλογερή φιλοπατρία του».**

Ωστόσο όλη αυτή η πολυσχιδής πατριωτική δράση του εμπνευσμένου ρασοφόρου του ελληνισμού, που καρφώνονταν στο μάτι στην κυριολεξία του βουλγάρικου εθνικισμού, δεν θα μπορούσε παρά να δρομολογήσει πλήθος σχεδίων εξόντωσής του. Η απόφαση της δολοφονίας του Καραβαγγέλη είχε ληφθεί και μόνο από ένα ανθρώπινο λάθος ο φλογερός ρασοφόρος διασώζεται. Στις 12 Σεπτεμβρίου του 1906 πολιτικά κέντρα από την Σόφια σε συνεργασία με το βουλγαρικό κομιτάτο, δολοφονούν τον φιλήσυχο και αγαθό Μητροπολίτη Κορυτσάς Φώτιο, πιστεύοντας από λάθος ότι ήταν ο Γερμανός Καραβαγγέλης. Τα σχέδια της εξόντωσής του με οποιοδήποτε τρόπο έχουν καταστρωθεί και απομένει πλέον η υλοποίησή τους. Οι Βούλγαροι θέλουν παντί σθένει αν όχι την δολοφονία του, τουλάχιστον την βίαιη

μετακίνησή του από την Μακεδονία. Και ότι δεν κατορθώνουν με την φυσική δολοφονία του, το επιτυγχάνουν με την ηθική. Οι Βούλγαροι επιστρατεύουν όλα τα διπλωματικά μέσα που διαθέτουν και κατορθώνουν με τα διεθνή τους ερείσματα και με την παρέμβαση των Πρεσβειών Αγγλίας και Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη, να υιοθετήσει και να αξιώσει η Τουρκική κυβέρνηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την ανάκληση του Καραβαγγέλη στην Πόλη. Ο Πατριάρχης Ιωακείμ ο Γ΄ (1878-1886, 1901-1912) που αγαπούσε τον ανυπόταχτο Μητροπολίτη Καστοριάς, βρίσκεται σε φοβερά διλήμματα. Αρχικά προσπαθεί να πείσει τον Μέγα Βεζίρη Φερήτ Πασά να μην προβεί στην ανάκληση. Αλλά διαπιστώνει ότι η προσπάθειά του είναι ματαία. Έτσι αναγκάζεται να διορίσει τον Γερμανό μέλος της Ιεράς Συνόδου.

Ο Καραβαγγέλης συντετριμμένος στις αρχές του 1908 αναλαμβάνει καθήκοντα Συνοδικού. Ήδη από τα τέλη του 1907 έχει αφήσει την «πατρογονική» για αυτόν ευλογημένη γή της Καστοριάς, στην οποία έχει αποτυπώσει ανεξάλειπτα το πολυδύναμο πατριωτικό του σήμα. Ο απaráμιλλος ρασοφόρος έχει ρίξει καλά στα άγια χώματα της Μακεδονίας μας το σπόρο της ελευθερίας. Εμψυχώνοντας, καθοδηγώντας, διαφωτίζοντας και στηρίζοντας πολύτροπα τους χριστιανικούς πληθυσμούς μας, από την θηριώδη μπότα της Βουλγάρικης τρομοκρατίας. Με δάκρυα στα μάτια λοιπόν, κρατώντας στο χέρι μια χούφτα χώμα από την ευλογημένη μακεδονική γή, αποχωρίζεται τη Μακεδονία. Ο ίδιος θα σχολιάσει τη απομάκρυνσή του **«Η απομάκρυνσή μου από τη Καστοριά θεωρήθηκε σαν ένα τραύμα στο Μακεδονικό αγώνα, μα ο αγώνας βρισκόταν πια σχεδόν στο τέλος του»**. Θα συνεχίσει άκαμπτος όμως τον αγώνα του για τις αδούλωτες ελληνικές πατρίδες, από ένα άλλο μετερίζι του αλύτρωτου ελληνισμού. Στις 5 Φεβρουαρίου του 1908 ο Γερμανός ανακηρύσσεται Μητροπολίτης Αμασείας με έδρα την Σαμσουντά. Θεόσταλτος καθώς ήταν για την ελευθερία της Ελλάδος, από ακρίτας της Μακεδονίας μας γίνεται ακρίτας του ιστορικού Πόντου. Και έστω και μέσα από μια ομολογουμένως κίνηση εξόντωσής του, ο Καραβαγγέλης έρχεται να προσφέρει τις πολύτιμες υπηρεσίες του, σε ένα άλλο πολύ ευαίσθητο εθνικά επίσης κομμάτι του ελληνισμού. Οι στρατηγικές αρετές, η διπλωματική του ευφυΐα, ο οργανωτικός νους, η διοικητική του διάνοια, οι ενορατικές πολιτικές του συλλήψεις εν παραλλήλω με την πολιτική του ευτολμία, αλλά και η άκρατη κοινωνική ευαισθησία του, έρχονται να προστρέξουν τον μαρτυρικό Πόντο, σε μια δύσκολη καμπή της κοπιώδους ιστορικής του πορείας. Στον Πόντο ο Καραβαγγέλης και με ορμητήριο την Αμάσεια θα μείνει για δεκατέσσερα ολόκληρα χρόνια και θα συνταυτίσει την παρουσία του, με όλες τις δραματικές ιστορικές στιγμές του ποντιακού ελληνισμού. Στην κυριολεξία κατά την διάρκεια της

Μητροπολιτικής του παρουσίας, θα συντελέσει σε μια κοινωνική και πατριωτική κοσμογονία, αλλάζοντας άρδην τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και τον ψυχισμό των αλύτρωτων πληθυσμών μας.

Σ' αυτή την μακρά επισκοπική του πορεία στην γη του Πόντου, ο Γερμανός θα επισκεφθεί κάθε απόκρημνη γωνιά της Μητρόπολής του και αποδύεται αμέσως σε ένα πολυεπίπεδο έργο αναμόρφωσής της. Πρωτίστως θα δώσει βάρος στην αναδιοργάνωση της ελληνικής παιδείας, χτίζοντας 115 νέα σχολεία και σχολές. Τονώνει το συναίσθημα του πατριωτισμού των ελληνοπαίδων και τους αναγεννά μέσα τους τό όραμα της ελευθερίας. Στο κοινωνικό πεδίο ο Γερμανός ανοίγει ευαγή ιδρύματα, θεσπίζει δομές κοινωνικής πρόνοιας για τους αδυνάτους με την επιστασία της εκκλησίας και συνδράμει πολυδιάστατα τις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες του Πόντου. Έφτιαξε ακόμα νέους ναούς και προσπάθησε να αναβαθμίσει τους λατρευτικούς χώρους των Χριστιανών σε πατριωτικούς θύλακες, που θα διατηρούσαν άσβεστη τη φλόγα της ελευθερίας του γένους μας στον Πόντο. Στο φάσμα τώρα της εσωτερικής διοίκησης, ανασύνθεσε επι το αυστηρότερο τους κανόνες διοίκησης των Κοινοτήτων, αλλά και των κοινωνικών σωματείων και συλλόγων. Όλα αυτά κατέτειναν στην αλλαγή άρδην της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του Πόντου και στην καθολική του κοινωνική αναδιοργάνωση. Κεντρικό μέλημα εξάλλου της παρουσίας του Καραβαγγέλη στον Πόντο, υπήρξε η προστασία των ελληνικών πληθυσμών, απο τον επιχειρούμενο έντεχνα εκτουρκισμό του. Σ' αυτό το πλαίσιο του 1914 ο Καραβαγγέλης παρεμβαίνοντας σωστικά, θα αποτρέψει την αλλοτρίωση του ελληνικού πληθυσμού με την επιχειρούμενη εγκατάσταση στην επαρχία του Τούρκων προσφύγων. Προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του ο Γερμανός, θα ξεπεράσει τις όποιες προσωπικές του πολιτικές πεποιθήσεις, για να ευοδωθεί η σωστική του πρωτοβουλία. Παρότι έτσι ότι διακατέχεται από αποκραιφνή βενιζελισμό, επισκέπτεται στο Kronberg την βασίλισσα της Ελλάδος Σοφία, που είναι όμως και αδελφή του αυτοκράτορα της Γερμανίας Γουλιέλμου και την εκλιπαρεί να παρέμβει για να αποτρέψει το δολερό σχέδιο αλλοίωσης του ελληνικού πληθυσμού. **Και πράγματι η Σοφία σαν γνήσια ελληνίδα που είναι, θα έλθει αρωγός στο αίτημά του.**

Ωστόσο τον Ιούλιο του 1914 ο Καραβαγγέλης θα βιώσει με θραύση της ευαισθησίας του, την δραματική επιστράτευση των νεαρών Ποντίων από 20 έως 45 ετών, στα διαβόητα δολοφονικά «**Τάγματα Εργασίας**» (**amele taburu**), στα βάθη της Ανατολής. Το πρόσχημα των Τούρκων ήταν η συμμετοχή τους

αναγκαστικά σε κατασκευαστικά έργα, αλλά στην πραγματικότητα πρόθεσή τους ήταν μέσα από τις κακουχίες, τα βάσανα, την πείνα και την αναπότρεπτη εξάντληση, να τους εξοντώσουν. Η δόλια αυτή μεθόδευση των Τούρκων για να εξοντώσουν τον ελληνισμό του Πόντου, θα μείνει στην ιστορία ως η περίφημη «Λευκή Σφαγή» (**Le massacre blanc**). Θα δει ακόμα με ηθική συντριβή ο Καραβαγγέλης αυτή την περίοδο των φοβερών «amele taburu», τις σφαγές, τις πυρπολήσεις, τους εξισλαμισμούς και τα παιδομαζώματα των τραγικών παιδιών του Πόντου και θα προσπαθήσει εξαντλώντας όλες του τις δυνατότητες, να αποσοβήσει ότι ήταν δυνατό. Η σωτήρια παρέμβαση του μαχητικού ρασοφόρου, θα γλυτώσει από το βέβαιο θάνατο πολλά Αρμενόπουλα το 1915 κατά τη σφαγή της Αρμενικής Γενοκτονίας, ενώ το 1916 θα συμβάλλει καθοριστικά στην διάσωση της Αμισού και των κατοίκων της, βιώνοντας από κοντά τη φρίκη του ποντιακού ελληνισμού. Έχοντας ακόμα εισκομίζει ο Καραβαγγέλης μια τεράστια πείρα από την θητεία του στην Μακεδονία, θα οργανώσει κατάλληλα αντάρτικα σώματα στον Πόντο, που για καιρό θα προστατεύουν τους έλληνες της περιοχής από τις θηριωδίες των Τούρκων. Προς αυτή την κατεύθυνση άλλωστε θα ιδρύσει με άλλους φλογερούς πατριώτες του Πόντου στα πρότυπα της Φιλικής Εταιρείας, μια μυστική πατριωτική οργάνωση με το όνομα «Μιθιδράτης», που στόχο της είχε να αναζωογονήσει τους υπάρχοντες πατριωτικούς θύλακες και να οργανώσει την αντάρτικη άμυνα, στον επιχειρούμενο πολλαπλώς αφελληνισμό του Πόντου. Όμως η πολυσχιδής εθνοπατριωτική δράση του Γερμανού θα εξάψει το μένος και το μίσος των Τούρκων εναντίον του. Θα τον απελάσουν έτσι το 1917 στην Κωνσταντινούπολη μέσω Αγκύρας, με διαταγή του τούρκου πρωθυπουργού Ταλαάτ και θα μείνει για μερικές μέρες έγκλειστος στις κεντρικές φυλακές της Πόλης.

Αφότου λήξει ο πόλεμος και λάβει χώρα η επιστροφή των εκτοπισμένων στις οικίες τους, ο Καραβαγγέλης απο κοινού με τον Μητροπολίτη Τραπεζούντος Χρύσανθο Φιλιππίδη, θα συντάξουν υπόμνημα προς τους συμάρχους με το οποίο ζητούν την ανεξαρτησία του Πόντου. Ο Γερμανός στην ανένδοτη προσπάθειά του να προασπίσει τον Πόντο, δε θα διστάσει να επιδιώξει συνάντηση με κεντρικά πρόσωπα της πολιτικής και στρατιωτικής μας σκηνής, προκειμένου να τους αναπτύξει τα σχέδιά του για τον Πόντο. Το 1921 λοιπόν ανεβαίνει στην Αθήνα και συναντάται με τους Θεοτόκη, Γούναρη, Δούσμανη και άλλους αξιωματικούς και τους εκθέτει τις προτάσεις του για τον Πόντο. Θα εισπράξει την παγερή άρνησή τους. Με τον Δούσμανη να είναι κατηγορηματικά αντίθετος στις προτάσεις του. Ωστόσο το 1921 θα αποτελέσει ένα ορόσημο στην ιερατική καριέρα του Καραβαγγέλη. Θέτει υποψηφιότητα για πατριάρχης και είναι μακράν ο καλύτερος υποψήφιος ένεκα της εμπειρίας του, των σπουδών του και του κύρους του, αλλά

κυρίως του σθεναρού πατριωτικού του φρονήματος, που περισσότερο από ποτέ είχε ανάγκη κείνες τις ταραγμένες μέρες, ο πατριαρχικός θρόνος. Τον σκιάζει όμως ο ακραιφνής βενιζελισμός του. Η κυβέρνηση δίνει κατηγορηματικά εντολή στους αντιβενιζελικούς Μητροπολίτες, να τον καταψηφίσουν ενώ δέχεται και «εξ οικίων βέλη» !!! Οι πολιτικά συνοδοιπορούντες βενι-ζελικοί αξιωματικοί του κινήματος της «Εθνικής Αμύνης», τον πιέζουν να αποσύρει την υποψηφιότητά του, υπέρ του Μητροπολίτη Μελετίου, με το «επιχείρημα», ότι ο τελευταίος θα εξασφαλίσει πολλά δολάρια για το Πατριαρχείο, από αμερικάνικους πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους. Το ελληνόπουλο που έχει στην κυριολεξία ποτίσει με τους αγώνες το δένδρο της ελληνικής ελευθερίας, βρίσκεται μεταξύ διασταυρούμενων πυρών. Τον κυνηγούν και εχθροί και «φίλοι»... Γιατί το δυσθεώρητο θεολογικό και πολιτικό ανάστημά του, ήταν δύσπευτο στους μικρονοϊκούς εξουσιαστικούς πολιτικούς και εκκλησιαστικούς κύκλους της εποχής. Παρότι λοιπόν κατέχει την πλειοψηφία των εκλεκτόρων και είναι μακράν ο καλύτερος υποψήφιος, «αναγκάζεται» να αποσύρει την υποψηφιότητά του, για δεύτερη φορά από την διεκδίκηση του πατριαρχικού θρόνου.

Στο μεσοδιάστημα τα τουρκικά στρατεύματα υπο τον Κεμάλ, εισέρχονται στην Κωνσταντι-νούπολη και ο τελευταίος τον καταδικάζει σε θάνατο. Μύστης της στρατιωτικής τέχνης ο Κεμάλ αντιλαμβάνεται αμέσως ότι η αντάρτικη άμυνα του Πόντου, είναι όπως χαρακτηρι-στικά θα πεί «όργανο του Καραβαγγέλη» και επιχειρεί καθιονδήποτε τρόπο την εξόντωσή του. Τον θεωρεί τον μεγαλύτερο κίνδυνο αμφισβήτησης της πολιτικής και στρατιωτικής ανέλιξής του και καταδικάζει έτσι με την θανατική ποινή τον Καραβαγγέλη και τους συνεργάτες του. Τον Επίσκοπο Ζήλων Ευθύμιο Αγριτέλη (που είναι και συμπατριώτης του Γερμανού από τα Παράκοιλα της Λέσβου), και τον πρωτοσύγγελό του Πλάτωνα Αιβαζίδη, οι οποίοι και θα βρούν τελικά μαρτυρικό θάνατο. Ο Γερμανός θα διασωθεί χάριν και μόνον συμπτώσεως, εφόσον την στιγμή της καταδίκης του από τον Κεμάλ, ευρίσκονταν εν πλω γυρίζοντας από ταξίδι στο Βουκουρέστι, το οποίο είχε επισκεφθεί για να μεταφέρει τον Πατριαρχικό Τόμο αναγνώρισεως του Μητροπολίτη Βελιγραδίου ως Πατριάρχη, αλλά και της χειραφέτησης των νέων σερβικών επαρχιών. Από μια σύμπτωση και μόνο λοιπόν είχε γλυτώσει την ζωή του, από τα φονικά χέρια των Τούρκων.

Ψηφίζεται από την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου – και σε μια προσπάθεια να αποκρούσει την μανιώδη καταδίωξη των Τούρκων – για Μητροπολίτης Ιωαννίνων. Και μάλιστα με ρητή εντολή του Πατριάρχη δεν παρουσιάζεται στην Πόλη, αλλά

πηγαίνει απευθείας στην Αθήνα. Καταφθάνοντας κάποιοι φίλοι του, του καταθέτουν υποψηφιότητα για την διεκδίκηση του αρχιεπισκοπικού θρόνου. Πάραυτα θα χάσει την εκλογή με ευθεία παρέμβαση του πρωθυπουργού Στυλιανού Γονατά, που τάσσεται σθεναρά υπέρ του Αρχιμανδρίτη Χρυσοστόμου. Έχοντας δρέψει έτσι πολλαπλά χτυπήματα και ύπουλα μάλιστα, θα γυρίσει στην Ήπειρο για να αναλάβει την Μητρόπολη Ιωαννίνων. Προικισμένος όμως με ακένωτες δυνάμεις από την θεία δύναμη για δημιουργία και με ασίγαστο πάθος για την πατρίδα, θα ξεκινήσει και από την έπαλξη της Μητρόπολης Ιωαννίνων, μια πολυεπίπεδη αναπτυξιακή προσπάθεια που στην κυριολεξία θα αναμορφώσει την φυσιογνωμία της Ηπείρου. Πρώτιστο μέλημά του να καυτηριάσει την χαίνουσα πληγή του μεταναστευτικού κινήματος, που απερημώνει και αποσυνθέτει τον κοινωνικό ιστό της Ηπείρου. Θα γράψει μάλιστα ο ίδιος χαρακτηριστικά για τους στόχους του, να δοθεί **«βιομηχανική ώθηση στον τόπο, ώστε ν' αναχαιτιστεί το Ρεύμα εκπατρισμού των Ηπειρωτών»**. Ιδρύει έτσι σχολεία, συροτρο-φεία, ταπητουργεία, όπως και μια Ιερατική Σχολή που στην κυριολεξία απορροφούν δημιουργικά τον νεανικό πληθυσμό και τον αποτρέπουν από την μετανάστευση. Παντελώς όμως αναπάντεχα και ενώ μέσα σέ ένα χρόνο ο Καραβαγγέλης έχει αρχίσει να αλλάζει το κοινωνικό τοπίο της Μητρόπολής του, θα δεχτεί ένα ακόμα πλήγμα από τους κύκλους της εκκλησίας, που αναντίρρητα ασφυχτιούν με την δημιουργική και εργώδη παρουσία του αεικίνητου Γερμανού. Σαν να θέλουν αληθινά να αχρηστεύσουν αυτό τον Πύργο της Ρωμιοσύνης, που υπηρετεί με απαρασάλευτη πίστη, ζέση και πάθος, την ελληνική ιδέα. Εντελώς αδικαιολόγητα λοιπόν το 1924, μετά από ένα χρόνο παραμονής στην Επισκοπή Ιωαννίνων, τον διορίζουν Μητροπολίτη Ουγγαρίας !!! σε μια χώρα που δεν υπάρχουν πάρα μόνον 7 συνολικά ελληνικές οικογένειες... Είναι έκδηλη η πρόθεση να το μειώσουν πρωτίστως ιερατικά και έπειτα να τον αχρηστεύσουν, σαν έναν σπουδαίο εθνοπατριωτικό θύλακα, με την επαγόμενη εκκένωση ακόμα της θέσης της Μητρόπολης Ιωαννίνων, προκειμένου να δοθεί, σε εκλεκτό των τότε πολιτικών και εκκλησιαστικών κύκλων. Ο Καραβαγγέλης αντιλαμβάνεται ότι αυτή η άδικη μεταχείριση έχει ως στόχο, να του φιμώσουν την στεντόρια και ενοχλητική πατριωτική του φωνή και να αδρανοποιήσουν την εθνική του δράση. Διαμαρτύρεται έντονα και το Πατριαρχείο προσπαθώντας να αμβλύνει την αδικία και να διασκεδάσει τις εντυπώσεις από το ατόπημα, τον διορίζει Έξαρχο Κεντρώας Ευρώπης, στην σημερινή δηλαδή Μητρόπολη Αυστρίας. Η οικονομική εξασθένηση αναγκάζει τον Γερμανό να αποδεχτεί τον διορισμό, για να εξασφαλίσει τουλάχιστον τον μισθό της επιβίωσής του. Μισθό τον οποίο του τον περικόπτουν διαρκώς, για να τον εξαντλήσουν πέραν της ηθικής του καταβαράθρωσης και οικονομικά. Θε περιέλθει έτσι σε οικονομική ένδεια, ζώντας σε ένα προάστιο της Βιέννης, με τον πενιχρό μισθό των 60 λιρών μηνιαίως. Θα σημειώσει ο ίδιος στα

απομνημονεύματά του διάστικτος από πικρία για την απρέπεια εναντίον του **«κι έτσι σήμερα κατάντησα να περιφέρομαι σχεδόν άνεργος σ' ερείπια, εξόριστος απ' τη Καστοριά, απ' την Αμάσεια, απ' την Κωνσταντινούπολη, αφού γλίτωσα πολλές φορές το μαρτυρικό θάνατο στην Τουρκία, και τελικά εξόριστος κι απ' την Ελλάδα...»**.

Αναπότρεπτα η ηθική και οικονομική ισοπέδωση του Καραβαγγέλη, θα θραύσουν βαρύτατα την υγεία του και θα οδηγήσουν στο τέλος του. Έρημος και λησμονημένος απο την πολιτεία, αλλά και από την μητρώα αγκαλιά της εκκλησίας κυρίως, το λαμπρό αυτό ελληνόπουλο που από όποιο μετερίζι πέρασε ροδάμισαν τα γράμματα, ο πολιτισμός και η εθνική ιδέα, θα αφήσει την τελευταία του πνοή, με παντελώς ταπεινωτικό τρόπο στις 11 Φεβρουαρίου του 1935 στο Hotel Bristol, ενός προαστίου της Βιέννης, της λουτρόπολης Baden. Ένας αληθινός γίγαντας της ελληνικής πατρίδας, που περιθωριοποιημένος θα αφήσει – όπως εξάλλου και τόσοι άλλοι μεγάλοι του έθνους που πότισαν με το αίμα τους, την ελληνική ελευθερία – τελείως άδοξα την τελευταία του πνοή. Ο ανένδοτος πατριωτικά ρασοφόρος, είχε με την εθνική ευπραξία του και το ευρυδιάστατο θεολογικό του έργο, επιτελέσει στο ακέραιο το καθήκον του προς την πατρίδα. Μπροστάρης στον Μακεδονικό αγώνα, είχε ρίξει με τον αλησμόνητο εθνομάρτυρα Παύλο Μελά, αλλά και τόσους άλλους τα σπέρματα για την απελευθέρωσή της Μακεδονίας μας. Ακρίτας αληθινός θα βάλει αργότερα για 14 χρόνια τις πατρικές του φτερούγες, για να προστατέψει τον Πόντο μέσα από την Μητρόπολη Αμασειας. Μεθύτερα θα δρομολογήσει την κοινωνική ανάπτυξη και την εθνική θωράκιση της ξεχασμένης Ηπείρου, για να πεθάνει τελικά έρημος και λησμονημένος στην μακρινή Αυστρία, αυτός ο γίγαντας της ελληνικής πατρίδας, που θαρρείς πως ήταν Θεόσταλτος, για να αναστήσει εθνικά το γένος μας, μετά την ταπεινωτική ήττα του 1897 στον ελληνοτουρκικό πόλεμο.

Ο Γερμανός Καραβαγγέλης ετάφη στις 15 Φεβρουαρίου 1935 στο ελληνικό τμήμα του κεντρικού κοιμητηρίου της Βιέννης απο τον αρχιμανδρίτη Δ/ρα Αγγαθάγγελο Ξηρουχάκη Ιερατικό Προϊστάμενο τότε της ελληνικής κοινότητας της Αγίας Τριάδος Βιέννης. Με την παρέλευση 24 ολόκληρων ετών και με την πρωτοβουλία μιας ανεψιάς από αδελφή του Καραβαγγέλη, προς την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών τα οστά του μεταφέρθηκαν στις 12 Ιουνίου 1959 στην Θεσσαλονίκη. Και απο κεί στις 14 Ιουνίου 1959 στην Καστοριά, όπου και εναποτέθηκαν σε ειδική κρύπτη, στην βάση του ανδριάντα του. Χαρακτηριστική είναι εδώ η αποτύπωση της εκταφής των οστών του Καραβαγγέλη σε ιδιόχειρη καταχώρηση στο βιβλίο

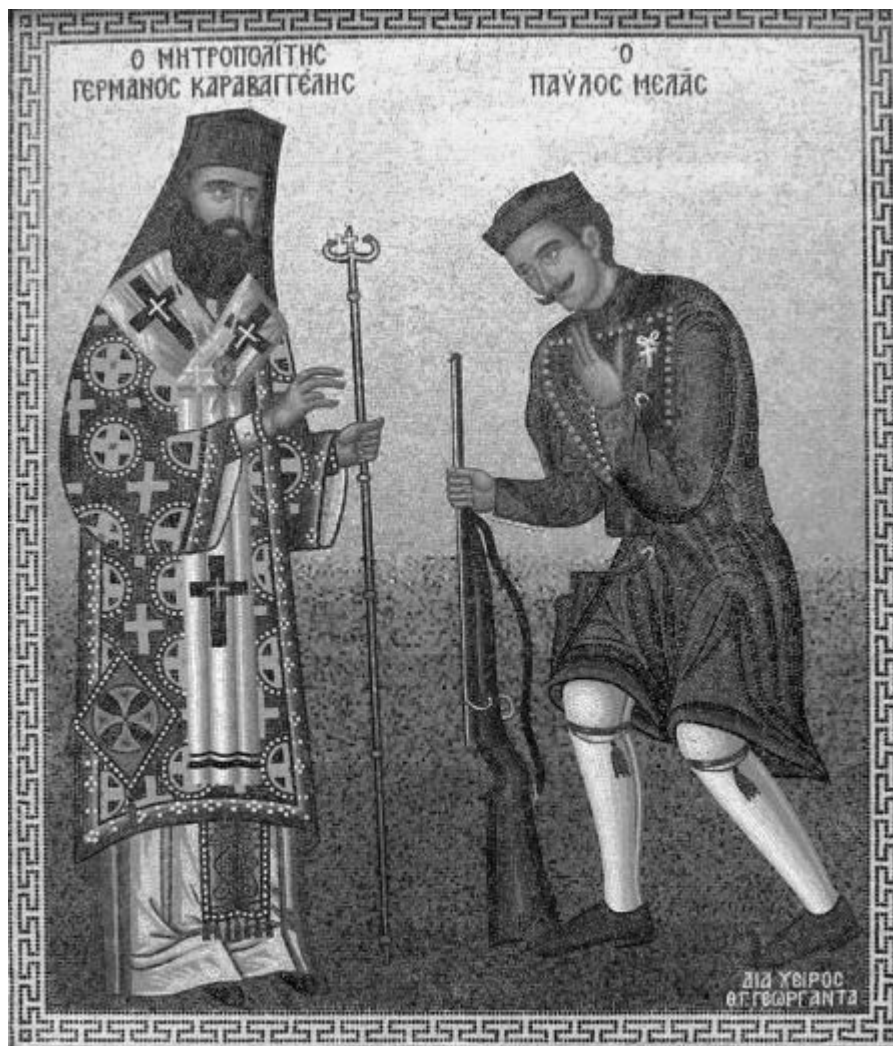
θανάτων από τόν τότε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αυστρίας κ. Χρυσόστομο που γράφει «εκταφή των οστών εγένετο την 14 Μαΐου 1959, ώραν 9 π.μ. Τα οστά ετέθησαν εντός κιβωτίου εκ δρυός και παρεδόθησαν την 11 Ιουνίου 1959 εις ειδικήν Επιτροπήν εκ μέρους του Επισκόπου Θερμών Χρυσοστόμου, Δι' αεροσκάφους μετεφέρθησαν την 12 Ιουνίου τις Θεσσαλονίκην και εκείθεν εις Καστοριάν και ετοποθετήθησαν κάτωθεν του Ανδριάντος του Ιεράρχου, εις κρύπτην, την 14 Ιουνίου, ημέραν Κυριακήν, Την μεταφοράν συνώδευσεν, εντολή του Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου, ο Επίσκοπος Θερμών Χρυσόστομος Τσίτερ».

Όμως πολύ εύγλωττη και έμπληη συνάμα από άφατη ηθικά θλίψη – για τις άδικες συμπερι-φορές και τους διωγμούς που είχε υποστεί από την πολιτεία και την εκκλησία – είναι η διαθήκη του Καραβαγγέλη στην οποία με παραστατική ενάργεια γράφει **«Η κηδεία μου θα γίνει στο Ναό του Αγίου Γεωργίου Καρύτση με ένα μόνο ιερέα, χωρίς διάκονο. Δεν δέχο-μαι δε στην κηδεία μου ούτε αντιπρόσωπο του κράτους, ούτε της εκκλησίας, εάν τυχόν ήθελαν αναμνησθή μετά θανάτου τας εθνικάς μου υπηρεσίας. Δεν χρεωστώ εις κανένα ουδέ οβολόν, εις το Έθνος προσέφερα ό,τι ήτο δυνατόν ως Ιερόκλητος του ΄21.»**

Έξοχο ηθικά πρότυπο, αγνού και ανιδιοτελούς πατριωτισμού, αυτοθυσίας, αδαμάντινου θεολογικού ήθους, άχραντης θρησκευτικής ευλάβειας, υψηλής κοινωνικής ευαισθησίας, αλλά και επιστημονικής πολυμέρειας - ως Δ/ρας της Φολοσοφίας στη Λειψία - ο Γερμα-νός Καραβαγγέλης, θα ζεί για πάντα στις καρδιές όλων των πανελλήνων και θα μας υποδεικνύει με τα ιδεοφόρα βήματά του, τον δρόμο της θυσίας και του καθήκοντος.

Αυτό το ταπεινό ελληνόπουλο που είχε ξεκινήσει από την φτωχική Στύψη της Λέσβου, για να σηκώσει στους πελώριους ώμους του τον Μακεδονικό αγώνα, αλλά την προστασία του καθημαγμένου Ποντιακού Ελληνισμού. Για να δρέψει από την ελληνική πολιτεία και την εκκλησία, την αχαριστία και τον απηνή διωγμό. Αυτός ο ρασοφόρος Ακρίτας, που η καθάρια και λεβέντικη ματιά του, μας προξενεί ρίγη συγκίνησης σαν την αντικρύζουμε, αλλά και ένα σφίξιμο στο στομάχι ως πολιτεία, για τις ηθικές μας απρέπειες απέναντί του.

Όμως το λόγο για σένα υψιπετή Μητροπολίτη Γερμανέ, δεν τον έχουμε εμείς οι ασήμαντοι και αφανείς στη λεωφόρου του χρόνου. Τον έχει η τρισένδοξη ελληνική ιστορία, που χρυσά σε στεφανώνει και σε έχει τοποθετήσει στον χρυσούν αέτωμα των μαρτύρων του έθνους μας. Και όσο για τους ασήμαντους και μικρούς που σε είχαν άδικα κυνηγήσει, ήδη έχουν αναλωθεί στο καμίνι της Ιστορίας, ανύπαρκτοι καθώς ήταν, απο την αδέκαστη ιστορική μοίρα. **Θα ζεις για πάντα στις καρδιές μας αθάνατε Μητροπολίτη Γερμανέ Καραβαγγέλη και θα γαλουχείς στον αιώνα τον άπαντα τα νέα παιδιά, πως «τούτη η ράτσα γεννήθηκε για να πολεμάει το αδύνατο και να το νικάει» !!! Αιωνία σου η μνήμη, ακήρατε Ιεράρχη.**

***Ο συγγραφέας Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, είναι Μ.Sc Δ/χος Μηχανικός Ε.Μ.Π.**

www.panosavramopoulos.blogspot.gr

Ο επίσκοπος Γερμανός στην πόλη του μαρτύριου του πατρός Γρηγορίου Ε'.

Γερμανός Καραβαγγέλης
Μητροπολίτης και εθνάρχης Αμασείας

